**Valtioneuvoston kanslia** NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2018-00394

VNEUS Siivola Heli(VNK) 16.05.2018

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 14.5.2018, ml. art. 50 yleisten asioiden neuvosto

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 14.05.2018

Komissio esitteli ehdotustaan monivuotiseksi rahoituskehykseksi 2021–2027 ja neuvosto kävi ensimmäisen yleiskeskustelun aiheesta. Komission ehdotus kokonaistason kasvattamiseksi jakoi jäsenmaita. Ehdotetut lisäykset esim. tutkimukseen ja kehitykseen sekä puolustusyhteistyön ja muuttoliikkeen kaltaisiin uusiin prioriteetteihin saivat paljon kannatusta. Monet perinteiset nettosaajat pitävät komission esittämiä leikkauksia koheesiopolitiikkaan ja yhteiseen maatalouspolitiikkaan kohtuuttomina korostaen, että uusia prioriteetteja ei tulisi rahoittaa perinteisten politiikka-alueiden – koheesion ja maatalouden – kustannuksella. Osa jäsenmaista taas olisi toivonut vieläkin kunniahimoisempia leikkauksia. Komissiolta pyydettiin nykyisen rahoituskehyksen ja uuden ehdotuksen välisiä vertailevia laskelmia väärintulkintojen välttämiseksi. Moni korosti myös haluavansa vielä odottaa sektorikohtaisia asetuksia ennen tarkempia kannanottoja. Oikeusvaltioperiaatteen ja EU-rahoituksen yhteyden vahvistamiseen suhtauduttiin monen jäsenmaan taholta myönteisesti.

Neuvosto käsitteli kesäkuun Eurooppa-neuvoston annotoitua asialistaa, jonka aiheita ovat mm. muuttoliike, turvallisuus ja puolustus sekä monivuotinen rahoituskehys. Jälkimmäisen osalta toivotaan päästävän yhteisymmärrykseen neuvotteluaikataulusta.

Komissio antoi tilannekatsauksen Puolan oikeusvaltiotilanteesta. Joitakin edistysaskelia on otettu, mutta ei tarpeeksi, jotta komissio voisi sanoa, että oikeusvaltioperiaatetta koskeva järjestelmätason uhka olisi poistunut. Komissio korosti, että dialogin on johdettava konkreettisempiin ja selkeämpiin tuloksiin lähiviikkoina. Käydyssä keskustelussa tuettiin laajalti komissiota sekä kannustettiin komissiota ja Puolaa jatkamaan dialogia tuloshakuisesti. Useat painottivat tarvetta saavuttaa selkeämpiä tuloksia lähiviikkoina ja palata asiaan kesäkuun neuvostossa. Puheenjohtaja totesi neuvoston palaavan asiaan kesäkuun kokouksessaan.

**EU27-kokoonpanossa komissio antoi tilannekatsauksen neuvotteluista UK:n kanssa. Maaliskuun Eurooppa-neuvoston jälkeen ei ole saavutettu juurikaan edistystä. Aika on käymässä vähiin. Erosopimuksen vielä avoinna olevista kysymyksistä, kuten Irlannin kysymys ja erosopimuksen hallinnointi, tulisi saavuttaa edistystä kesäkuun Eurooppa-neuvostoon mennessä. Komissio esitteli alustavaa ajatteluaan EU:n ja UK:n tulevan suhteen puitteita koskevien keskustelujen järjestämisestä. Kesäkuun Eurooppa-neuvoston (art. 50) annotoitu asialista otettiin tiedoksi keskustelutta.**

Suomea edusti kokouksissa eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho.

## A-kohtien luettelon hyväksyntä

Hyväksyttiin asiakirjojen 8645/18 + ADD 1 ja 8646/18 mukaisesti.

Osana A-kohtia neuvosto hyväksyi Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) pääjohtajan nimittämistä koskevan neuvoston kirjeen komissiolle. Neuvoston suosittelemien ehdokkaiden listan ensimmäisenä nimenä on Ville Itälä. Nimityspäätöksen tekee komissio.

Samoin osana A-kohtia neuvosto hyväksyi periaatteellisen yhteisymmärryksen Euroopan parlamentin kokoonpanosta parlamentin 7.2.2018 hyväksymän aloitteen mukaisesti. Parlamentilta pyydetään seuraavaksi hyväksyntää Eurooppa-neuvoston päätösehdotukselle. Kun parlamentin hyväksyntä on saatu, Eurooppa-neuvosto hyväksyy päätöksen parlamentin kokoonpanosta 28.–29.6.2018 kokouksessaan. Suomi saa päätösehdotuksen mukaisessa paikkajaossa yhden lisäpaikan.

## Vuoden 2020 jälkeinen monivuotinen rahoituskehys

Puheenjohtaja totesi komission julkaisseen tulevaa monivuotista rahoituskehystä (MFF) koskevan ehdotuksensa 2.5.2018. Kyseessä on yksi Bulgarian puheenjohtajuuskauden tärkeimmistä hankkeista. Päämiehet tulevat seuraamaan työtä tarkasti. Yleisten asioiden neuvostolla on yleinen vastuu MFF-paketista. Tänään on tarkoitus käydä ensimmäinen yleiskeskustelu.

Komissaari Oettinger totesi, että komissio on pyrkinyt huomioimaan ehdotuksessaan eri tahojen intressejä, prioriteetteja ja punaisia viivoja. Komissiolla on suhteellisen hyvä kuva siitä, miltä reilu ehdotus näyttää. Se ei ole kenellekään täydellinen, mutta kokonaisuudessaan kaikille hyödyllinen ja tuottaa EU-tason lisäarvoa. Brexitin osalta on yritetty ottaa 50-50 lähestymistapa, eli UK:n lähdön aiheuttama aukko täytettäisiin puoliksi leikkauksilla ja puoliksi ”uudella rahalla”.

Muuttoliike, ulkoinen ja sisäinen turvallisuus sekä tutkimus ja kehitys ovat keskeisiä alueita, joilla EU-tason lisäarvoa voidaan saavuttaa. Tämä on huomioitu rahoituskehysehdotuksessa. Joihinkin ohjelmiin on panostettava enemmän. Esimerkiksi tutkimuksen ja kehityksen osalta ollaan kaukana EU-tason tavoitteesta sijoittaa tähän 3 % BKT:stä. Digitaaliseen Eurooppaan ehdotetaan 60 % lisäystä. Erasmus+ -ohjelma ehdotetaan lähes kaksinkertaistettavaksi. Myös muun muassa muuttoliikkeen hallintaan ja rajavalvontaan investoidaan.

Perinteisten politiikka-alojen – koheesion ja maatalouden – tärkeys säilyy, mutta näiden kohdalla leikkaukset ovat välttämättömiä. Tulee verrata nykyiseen rahoituskehykseen ja erityisesti sen viimeiseen vuoteen. Mitä maatalousyrittäjä saa uuden kehyksen ensimmäisenä vuonna verrattuna kuluvan kehyskauden viimeiseen vuoteen. Koheesiorahoitusta ehdotetaan leikattavan 7 % ja maatalouspolitiikan määrärahoja 5 %. Moni voi ajatella, että tämä on vaatimatonta. Toisaalta on vahvoja poliittisia näkemyksiä päinvastaiseen suuntaan. Komissio on yrittänyt löytää keskitien huomioiden kaikkien näkemykset. Komissio tulee puolustamaan vahvasti ehdotustaan. Joitain leikkauksia tulee tehdä. On turha kuvitella, että UK:n lähdön jälkeen kaikki olisi ennallaan.

Kokonaistason ja maksusitoumusten osalta Oettinger korosti, että jos halutaan pitäytyä vain 1 % BKTL:stä kokonaistasossa, se vahingoittaisi joitakin ohjelmia. Monet ovat todenneet, että komission esityksen nominaalinen lisäys on liian korkea. Vuositasolla kuva on erilainen. Esimerkiksi vuodet 2014 ja 2027 ovat täysin erilaisia, kun huomioidaan esimerkiksi inflaation vaikutus (n. 1,6 %/v.). Komissio katsookin, että sen ehdottama lisäys kokonaistasoon on kohtuullinen. Tulee myös huomioida, että BKTL on kasvanut keskimäärin noin 2 % vuodessa viimeisten seitsemän vuoden aikana. Eli nominaaliset muutokset eivät kerro koko kuvaa. Tulee katsoa reaalisia lukuja. Niiden pohjalta komissio katsoo, että sen ehdotus on kohtuullinen. Huomioitava myös, että MFF-ehdotuksessa Euroopan kehitysrahasto on integroitu EU-budjettiin.

Oettinger kertoi, että varsinaista toimeenpanoa koskevat yksityiskohtaiset lainsäädäntöehdotukset ovat vasta tulossa, koheesion osalta 29.5. ja maatalouspolitiikan osalta kesäkuun alussa. Loput toimeenpanoa koskevat säädösehdotukset tulevat 14.6. mennessä. Toisin kuin viimeksi, komissio tekee nyt kaikki MFF-ehdotuksensa varsin nopeassa tahdissa kuuden viikon sisällä. On selvää, että toimeenpanosäännöt ovat sensitiivinen asia. Esimerkiksi yhteisen maatalouspolitiikan kohdalla merkitystä on sillä, otetaanko käyttöön tilakohtainen tukikatto tai tukien asteittainen alentaminen isommilta tiloilta. Vielä herkempi on kysymys koheesiorahoituksesta ja sen jakoperusteista. Oettinger muistutti, että viime vuosina koheesiopolitiikka on ollut menestyksellistä. Monet alueet ovat lähestyneet EU:n keskiarvoa, eivätkä aikaisemmat argumentit välttämättä enää päde.

Oettinger korosti, että epätietoisuus neuvotteluaikataulusta ja hidas eteneminen luo epävarmuutta. Se vaikuttaa esimerkiksi maanviljelijöiden ja tutkijoiden rahoitusnäkymiin ja toimintaedellytyksiin. Komissio toivoo, että jäsenmaat tekisivät MFF:stä oman prioriteettinsa, jotta valmista saataisiin ensi kevääseen mennessä. Tässä onnistuminen olisi myös myönteinen signaali yleisölle ja edistäisi yleistä luottamusta EU:ta kohtaan. Kyse on tahdosta. Tämä on toteutettavissa ja se tulee tehdä yhdessä. Kesäkuun Eurooppa-neuvostossa päämiehet keskustelevat aikataulusta. Bratislavassa syksyllä 2016 sovitut painopisteet ja maaliskuun 2017 Rooman julistuksessa asetetut tavoitteet toteutuvat parhaiten sillä, että varmistetaan EU-rahoituksen vakaus ja sen tuoma lisäarvo.

Käydyssä keskustelussa komission ehdottamaa aikataulua pidettiin kunnianhimoisena. Ripeä eteneminen on toivottavaa, mutta huomiota on kiinnitettävä myös lopputuloksen laatuun.

Komission ehdotus kokonaistason kasvattamiseksi jakoi jäsenmaita. Osa jäsenmaista piti ehdotettua kokonaistasoa liian korkeana. Muutama näistä katsoi, että 1 % BKTL:stä kokonaistasosta tulisi pitää tiukasti kiinni. Budjettia tulisi modernisoida vahvemmin ja uudelleenkohdennuksia tehdä enemmän. Osa jäsenmaista taas piti komission ehdottamaa kokonaistasoa perusteltuna tai jopa riittämättömänä.

Komission pyrkimys rahoituskehyksen modernisoimiseen sai laajalti kiitosta. Ehdotetut lisäykset tutkimukseen ja kehitykseen, digitalouteen ja innovaatioihin sekä puolustusyhteistyön ja muuttoliikkeen kaltaisiin uusiin prioriteetteihin saivat paljon kannatusta. Myös nuoriin ja Erasmus + -ohjelmaan kohdistuvia lisäyksiä kiiteltiin.

Monet perinteiset nettosaajat pitävät komission esittämiä leikkauksia koheesiopolitiikkaan ja yhteiseen maatalouspolitiikkaan kohtuuttomina. Ne korostivat, että uusia prioriteetteja ei tulisi rahoittaa perinteisten politiikka-alueiden – koheesion ja maatalouden – kustannuksella. Esille nostettiin, että ehdotetut leikkaukset olisivat reaalisesti huomattavasti esitettyä suurempia. Moni pelkäsi koheesioleikkausten kohdistuvan pahiten siirtymäalueisiin ja vaarantavan saavutetun positiivisen yhdentymiskehityksen.

Myös jotkut nettomaksajista pitivät maatalouteen kohdistuvia leikkauksia liian radikaaleina. Jotkut taas peräänkuuluttivat koheesiopolitiikan ja yhteisen maatalouspolitiikan vielä kunnianhimoisempaa uudistamista säästöjen saavuttamiseksi.

Komissiolta pyydettiin nykyisen rahoituskehyksen ja uuden ehdotuksen välisiä vertailevia laskelmia väärintulkintojen välttämiseksi.

Moni korosti haluavansa vielä odottaa sektorikohtaisia asetuksia ennen tarkempia kannanottoja. Lisätietoa kaivattiin muun muassa koheesiovarojen jakokriteereistä. Nettosaajat painottivat BKT-kriteerin merkitystä. Esille nostettiin myös muun muassa sosiaalisen osallisuuden, työttömyyden ja nuorisotyöttömyyden sekä väestörakenteen muutoksen (työikäisten määrän kehitys) huomioiminen. Moni korosti myös joustavuutta ja mahdollisuutta kanavoida rahoitusta kansallisiin prioriteetteihin.

Yksinkertaistamista ja ohjelmien virtaviivaistamista tuettiin. Joidenkin mielestä komission ehdotukset menevät kuitenkin liian pitkälle ulkosuhteiden osalta (instrumenttien yhdistäminen yhden yhteistyövälineen alle). Esille nostettiin muun muassa erillisen naapuruusinstrumentin (ENI) tarve.

Oikeusvaltioperiaatteen ja EU-rahoituksen välisen kytköksen vahvistamiseen suhtauduttiin monen jäsenvaltion taholta myönteisesti. Ehdotusta ja sen oikeusperustaa kuitenkin myös kyseenalaistettiin.

Omien varojen yksinkertaistamista tuettiin. Osa jäsenmaista olisi toivonut kunnianhimoisempaa lähestymistapaa omien varojen uudistamiseen (esim. digiverotus). Maksualennusten poistaminen sai kannatusta, mutta sitä myös vastustettiin korostaen taakanjaon oikeudenmukaisuutta ja reiluutta. Kenenkään maksuosuuden ei tulisi kasvaa suhteettomasti. Esille nostettiin myös, että brexitin taloudelliset vaikutukset kohdistuvat jäsenvaltioihin muutenkin epätasaisesti.

Suomi totesi ehdotetun kokonaistason olevan liian korkea. Brexit tulisi huomioida täysimääräisesti. Pienempi EU merkitsee myös pienempää budjettia. Kokonaistaso tulisi pitää mahdollisimman lähellä nykyistä suhteellista osuutta

EU27:n BKTL:stä. Suomi tukee komission ehdotuksen strategista lähestymistapaa ja tavoitetta modernisoida ja yksinkertaistaa rahoituskehystä. Tuemme vahvempaa fokusta tutkimukseen & kehitykseen, innovaatioihin, digitalouteen, puolustusyhteistyöhön sekä muuttoliikkeen hallintaan. Muuttoliikkeen osalta tulee huomioida kokonaisvaltaisesti sekä sisäinen että ulkoinen ulottuvuus. EU-rahoituksen ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen välistä kytköstä tulee vahvistaa. Tätä koskeva komission ehdotus on tervetullut. Suomelle on tärkeää, että maataloutta voidaan harjoittaa kannattavasti myös epäsuotuisilla alueilla. Maaseudun kehittämiseen kohdistuvat leikkaukset ovat erittäin huolestuttavia. Koheesiorahoituksessa tuemme kansallisen osarahoituksen lisäämistä, muuttoliikkeen huomioimista varojenjakokriteereissä, vahvempaa fokusta kilpailukyvyn ja kasvun tukemiseen sekä yksinkertaistamista. Suomelle erityisen tärkeää koheesiopolitiikassa on harvan asutuksen huomioiminen. Omien varojen järjestelmää tulee uudistaa nykyisen järjestelmän pohjalta. Uusia omia varoja koskevia ehdotuksia tullaan tutkimaan huolellisesti. Komission ehdotus poistaa vaiheittain maksualennukset on kannatettava. Maksutaakan tulee säilyä kohtuullisena.

Komisaari Oettinger totesi loppupuheenvuorossaan, että komissio yrittää huomioida tulevissa ehdotuksissa keskustelussa esitettyjä odotuksia ja toiveita. Kaikilta osin ne eivät kuitenkaan ole yhteen sovitettavissa. Osa katsoo, että komission olisi pitänyt olla kunnianhimoisempi, toiset ajattelevat päinvastoin. Pienempi EU edellyttää pienempää budjettia. Tämä on loogista, mutta eri asia on, kuinka paljon pienempi. Vastakkainasetteluja perinteisten ja uusien prioriteettien välillä ei tulisi tehdä. Esimerkiksi panostusta puolustukseen tarvitaan.

Ehdotukseen digiverotuksesta komissio katsoo, ettei se ole tämän hetken asia. Nyt tarvitaan todellisia tuloja, ei jotain mitä kaukana tulevaisuudessa voidaan ehkä luoda. Budjettia ei voida suunnitella kuvitteellisten tulojen pohjalta. Maksualennuksista pyritään eroon vähitellen. Tähän liittyen voi tarkastella komission ehdotusta ja toisaalta progressiivista tuloverotusta – on loogista, että suurituloiset maksavat suhteessa enemmän.

Komissio yrittää tehdä toivottuja vertailevia laskelmia, mutta se on vaikeaa. EU28 ja EU27 eivät ole yhteismitallisia. Komissaari Oettinger toivoi kaikilta joustavuutta ja toivoi, että seuraavalla kierroksella voitaisiin lähentyä näkemyksissä. Komissiossa yksimielisyys on jo saavutettu ja yksimielisyysvaatimus koskee myös neuvostoa. EP:ssä riittää enemmistö. EU:n tulee olla tässäkin asiassa vahva ja yhtenäinen. Avainsanoja ovat oikeudenmukaisuus ja modernisaatio.

Puheenjohtaja piti käytyä keskustelua rehellisenä. Tarvitaan viisas ratkaisu rahoituksen lukuisiin haasteisiin. Tarvitaan yhtenäisyyttä ja kompromissihalukkuutta.

## Eurooppa-neuvoston 28.–29.6.2018 annotoitu asialista

Puheenjohtaja esitteli kesäkuun Eurooppa-neuvoston asialistan. Pääaiheina tulevat olemaan muuttoliike ja monivuotinen rahoituskehys, jonka osalta toivotaan päästävän yhteisymmärrykseen aikataulusta. Asialistalla on myös turvallisuus ja puolustus, ml. EU-Nato -yhteistyö, sotilaallinen liikkuvuus ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) siviilipuoli. Päätelmäaiheina ovat Sofian epävirallisen päämieskokouksen aiheet innovaatiot ja digitaalisuus sekä verotus ja eurooppalainen ohjausjakso. Kauppapolitiikasta ja ulkosuhteista käydään mahdollisesti myös keskustelua.

Komissio (1. vpj. Timmermans) totesi, että asialistaluonnos keskittyy juuri niihin avainkysymyksiin, joiden osalta Eurooppa-neuvoston odotetaankin antavan ohjeistusta hyvään lopputulokseen pääsemiseksi. Lisäksi myös talous- ja rahaliiton (EMU) kehittämisestä tulisi tehdä päätöksiä. MFF:n osalta komissio toivoo Eurooppa-neuvoston lähettävän vahvan signaalin tarpeesta edetä nopeasti. Neuvotteluista tulee haastavat, mutta pyrittävä välttämään samanlaista viivyttelyä kuin edellisillä kerroilla. Se viivästytti myös eri ohjelmien käynnistymistä. Dublin-paketin osalta olisi myös tärkeää löytää yhteinen näkemys.

Käydyssä keskustelussa kiitettiin pj-maa Bulgariaa pyrkimyksistä saavuttaa kompromissi yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisessa. Kaikkien tulee tehdä kompromisseja. Osa delegaatioista piti konsensuksen löytämistä Eurooppa-neuvostoon mennessä erittäin vaikeana tai jopa mahdottomana. Esille nostettiin myös solidaarisuuden ja taakanjaon parantaminen siten, ettei koko taakka kaadu etulinjan maiden kannettavaksi.

Digitaalisuuden ja innovaatioiden merkitystä korostettiin viitaten myös komission ehdotukseen innovaationeuvostosta. EU-tasolla täytyy panostaa läpimurtoinnovaatioiden kehittämiseen. Sofian päämieskokouksen kysymyksistä peräänkuulutettiin kunnianhimoisia päätelmiä. Esille nostettiin myös terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumisen ottaminen paremmin digipuolen agendalle.

Digiverotuksen osalta korostettiin, että EU:n tulisi toimia edelläkävijänä globaalissa järjestelmässä. Toisaalta painotettiin, että ensin täytyy katsoa, mitä globaalilla tasolla saadaan aikaiseksi. Komission esityksellä ei ole riittävää tukea jäsenmailta. Esille tuotiin myös, että verotuksen osalta täytyy saada sellainen järjestely, joka ei vahingoita EU:n kilpailukykyä.

Venäjän toimista ja Salisburysta toivottiin jatkokeskustelua. Puolustuksen osalta peräänkuulutettiin lisää kunnianhimoa. Esille nostettiin myös siviili-YTPP:n kehittäminen ja hybridiuhkiin vastaaminen.

Korostettiin jäsenmaiden yhtenäisyyttä komission takana kauppapolitiikassa. Tulee varmistaa, että edetään WTO-sääntöjen mukaisesti ja puolustetaan avointa ja sääntöperusteista kauppaa.

Useampi delegaatio toivoi, että laajentuminen otettaisiin kesäkuun Eurooppa-neuvoston asialistalle ja että Eurooppa-neuvosto päättäisi neuvottelujen avaamisesta Albanian ja Makedonian kanssa.

Esille nostettiin, että myös EMU:n kehittämisestä tarvitaan kesäkuussa päätöksiä.

## Puolan oikeusvaltiotilanne

Komissio (1. vpj. Timmermans) antoi tilannekatsauksen oikeusvaltiodialogista Puolan kanssa. Dialogia Puolan kanssa on jatkettu sekä poliittisella tasolla että teknisellä asiantuntijatasolla. Puola on sitoutunut dialogiin, ja joitakin edistysaskelia on saavutettu. Esimerkiksi nais- ja miestuomarien eläkeikä on yhtenäistetty. Komission yleisarvio kuitenkin on, että tähänastiset muutokset eivät ole riittäviä oikeusvaltioperiaatetta koskevan järjestelmätason uhan poistamiseksi.

Pääkysymys on, kuinka paljon poliittista vaikutusvaltaa voidaan sallia ilman, että vaarannetaan oikeuslaitoksen riippumattomuus. Tämä koskee niin korkeimman

oikeuden ja yleisten tuomioistuinten tuomarien toimikausia, uuden lain mukaan valittua kansallista tuomarineuvostoa kuin uutta erityisvalitusmahdollisuutta. Erityisen akuutti tilanne on korkeimman oikeuden osalta.

Komissio korosti, että jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus uudistaa oikeusjärjestelmäänsä. Uudistukset eivät kuitenkaan saa loukata oikeusvaltioperiaatetta. Komissio toivoo, että Puolan hallitus tekee vielä ennen heinäkuun alkua konkreettisia muutoksia vastatakseen komission oikeusvaltiosuosituksissaan identifioimiin huoliin. Muutoin oikeusvaltioperiaate on edelleen uhattuna.

Puola totesi dialogin komission kanssa olleen hyvää. Edistystä on saavutettu ja Puola on tehnyt huomattavia myönnytyksiä komission suuntaan.

Aiheesta käytiin liki täysi keskustelukierros, jossa suuri osa delegaatioista ilmaisi tukensa komissiolle ja dialogin jatkamiselle tuloshakuisesti. Osa toi esille myös, että aika on loppumassa. Puolaa kannustettiin konkreettisempiin toimiin komission suosituksiin vastaamiseksi. Moni toivoi asiaan palattavan kesäkuun neuvostossa. Muutama korosti, että asia tulisi saada ratkaistua ilman äänestystä. Esille nostettiin myös, ettei jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmille voida osoittaa vain yhtä oikeaa mallia.

Komissio painotti loppupuheenvuorossaan, että tuomioistuimien riippumattomuus on elinehto EU:lle, jossa myös kansalliset tuomioistuimet soveltavat ja tulkitsevat EU-oikeutta. Dialogi on tärkeää, mutta sen on myös johdettava konkreettisiin ja selkeisiin tuloksiin. Komissio toivoo, että sen esittämiin huoliin löydetään yhdessä Puolan hallituksen kanssa konkreettisia ratkaisuja lähiviikkoina ja että komissio voi raportoida kesäkuun neuvostolle tältä pohjalta. On selvää, ettei dialogia voida jatkaa loputtomiin. Jonkinlaisia johtopäätöksiä on vedettävä melko pian ja tarvittaessa otettava seuraava askel 7.1 artiklan mukaisessa prosessissa.

Puola totesi olevansa samaa mieltä siitä, että tuomioistuimien tulee olla riippumattomia. Dialogia ei ole mahdollista jatkaa loputtomiin.

Puheenjohtaja totesi neuvoston palaavan aiheeseen kesäkuussa ja kannusti jatkamaan ponnisteluja ratkaisujen löytämiseksi, jotta tilannearvio kesäkuun neuvostossa voisi olla positiivinen.

### Muut asiat

Ei muita asioita.

## Yleisten asioiden neuvosto (50 artikla)

### Neuvottelut Yhdistyneen kuningaskunnan toimitettua SEU 50 artiklan mukaisen ilmoituksen

Komissio (pääneuvottelija Michel Barnier) antoi neuvostolle tilannekatsauksen neuvotteluista. Neuvotteluissa ei ole saavutettu juurikaan edistystä maaliskuun Eurooppa-neuvoston jälkeen. Kriittiset hetket ovat käsillä. Komissio korosti EU:n yhtenäisyyttä ja päättäväisyyttä asiassa.

Erosopimuksen osalta on ratkaistava vielä keskeisiä kysymyksiä, kuten Irlannin kysymys ja erosopimuksen hallinnointi. Edistystä tulee saavuttaa kesäkuun Eurooppa-neuvostoon mennessä. Irlannin kysymyksen osalta Barnier muistutti

PMI Mayn sitoutuneen backstop-ratkaisuun sekä komission ehdotuksessa esitettyjen aiheiden ratkaisemiseen. UK ei kuitenkaan ole operationalisoinut näitä sitoumuksia. Järjestäytynyt ero edellyttää sovun saavuttamista kaikista erosopimuksen aiheista. Ilman erosopimusta ei tule myöskään siirtymäaikaa.

Tulevan suhteen osalta komissio on esitellyt UK:lle suuntaviivojen mukaisesti tasavertaisiin toimintaedellytyksiin, sisäiseen turvallisuuteen sekä ulkoiseen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Myös UK on antanut ensimmäisiä indikaatioita näkemyksistään. Komissio esitteli ajatuksiaan tulevan suhteen puitteita koskevien keskustelujen järjestämisestä nykyisten UK:n reunaehtojen valossa. Vapaakauppasopimuksen ohella on keskusteltava sosiotaloudellisesta yhteistyöstä, poliisiyhteistyöstä ja yhteistyöstä rikosoikeuden alalla sekä yhteistyöstä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla. Lisäksi on huomioitava sellainen kolmasmaayhteistyö, jota tehdään erityisten oikeusperustojen nojalla (esim. Horisontti Eurooppa, Erasmus+, EU:n avaruusohjelmat, Euroopan puolustusrahasto), sekä EU:n autonomiset toimet, joita voidaan tehdä yksipuolisesti (esim. ekvivalenssipäätökset rahoituspalveluissa ja adekvaattisuuspäätökset tietosuojassa).

Komissio korosti lopuksi, että järjestäytynyt ero ei ole itsestäänselvyys. Epäonnistuminen on edelleen mahdollista, ja myös tähän on varauduttava. Yhteistyötä ja keskusteluja on tiivistettävä.

Käydyssä keskustelussa annettiin tuki komissiolle ja pahoiteltiin laihaa edistystä UK:sta johtuvista syistä. Edistystä toivottiin kesäkuun Eurooppa-neuvostoon mennessä. UK:n toivottiin selkeytettävän kantojaan. Irlanti korosti fyysisen rajan välttämisen tärkeyttä. Rajan uhka luo epävarmuutta. UK on sitoutunut backstop-ratkaisun operationalisointiin. Irlanti odottaa selkeää ja konkreettista edistystä kesäkuun Eurooppa-neuvostoon mennessä. Useassa puheenvuoroissa ilmaistiin solidaarisuutta ja tukea Irlannille. Esille nostettiin myös muun muassa Gibraltaria koskevat neuvottelut sekä kansalaisten oikeuksia koskevat hallinnolliset menettelyt. EU27:n yhtenäisyyden merkitystä korostettiin. EU:n on pysyttävä rakentavana ja avoimena eri vaihtoehdoille.

Komissio totesi, että jos kesäkuussa ei saavuteta edistystä, neuvotteluiden epäonnistuminen muuttuu todennäköisemmäksi. UK:n poliittinen tilanne on hauras. Komissio ei neuvottele EU:n keskeisistä periaatteista, kuten sisämarkkinoiden jakamattomuus ja päätöksenteon autonomia. EU voi kuitenkin olla joustava, jos UK muuttaa näkemystään esimerkiksi tulliliiton osalta. Irlannin kysymyksessä on työstettävä backstop-ratkaisua. Lisäksi on hoidettava sääntöjen yhdenmukaistaminen sisämarkkinoiden turvaamiseksi. Tulevaa suhdetta koskeville keskusteluille tulee olla selkeä järjestys ja rakenne. Komissio on valmis keskustelemaan kaikesta, mutta järjestäytyneesti. Poliittisen julistuksen tarkoitus on luoda selvyyttä siirtymäkauden jälkeen ja välttää yllätyksiä.

## Eurooppa-neuvoston (art. 50) 28./29.6. valmistelu

Otettiin keskusteluitta tiedoksi Eurooppa-neuvoston annotoitu asialista. Eurooppa-neuvoston on määrä tarkastella edistymistä neuvotteluissa.

Suomen edustajat
Ministeri Sampo Terho ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

| | |
|---|---|
| Asiasanat | Eurooppa-neuvosto, Oikeusvaltioperiaate, Puola, rahoituskehykset, brexit |
| **Hoitaa** | **OM, SM, UM, VM, VNK** |
| Tiedoksi | EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SP, STM, TEM, TULLI, VH, VTV, YM |